

SOCIAL COMMUNICATION

Дроздова О.В.

Характеристика тендерної документації та нормативно-правові засади її функціонування в Україні

Дроздова Олена Василівна, кандидат історичних наук, доцент, докторант Харківської державної академії культури, м. Харків, Україна

Анотація. У статті досліджені особливості нормативно-правового забезпечення функціонування тендерної документації в Україні в сучасних умовах, проаналізовано основні тендерні документи. Це дає змогу скласти уявлення про тендерну документацію та акцентувати увагу на необхідності якісного нормативно-правового забезпечення функціонування зазначеної групи документів.

Ключові слова: тендерна документація, нормативно-правове забезпечення, тендер.

Актуальність теми зумовлюється недостатньою розробкою проблеми нормативно-правового забезпечення функціонування тендерної документації в Україні та відсутністю характеристики основних документів проведення тендеру. Рішення проблеми нормативно-правового забезпечення проведення тендерів у сучасних умовах дозволить цілеспрямовано формувати інформаційні ресурси організацій, забезпечувати їх ефективне функціонування. Виникає потреба у використанні налагодженого документного механізму функціонування і проведення тендерів в державі. Тендерна документація є потужним стимулом активізації вибору правильної стратегії проведення тендеру. Із загостренням конкуренції питання правильності ведення тендерної документації стає актуальним і потребує розроблення.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Теоретико-методологічні та методичні аспекти функціонування тендеру досліджували вчені, серед яких К.Б.Зозуляк, Л.О.Лігоненко, Г. Л. Красневич, А.С.Гальчинський, В.М.Геєць, В.П.Семиноженко, В.Вишневецький [1, 2, 3, 6].

Враховуючи важливість та багатовекторність названої теми, до неї зверталися дослідники документознавці [4, 5, 13, 14].

Однак у працях більшості вчених питання нормативно-правового забезпечення функціонування тендерної документації в Україні та характеристика тендерних документів висвітлювалася лише в контексті галузевого документознавства. У той же час, суттєві аспекти зазначеної проблеми залишаються ще не розробленими. Проте названі автори лише побіжно торкнулися питання вивчення тендерної документації й узагальнюючих праць з даної тематики не створено.

Метою статті є дослідження основних тендерних документів та нормативно-правового забезпечення функціонування тендерної документації в Україні.

Виклад основного матеріалу дослідження. Тендерна документація забезпечує виконання тендеру, тобто розміщення замовлення на яку-небудь роботу, яка передбачає визначення виконавця шляхом конкурсного відбору кращої тендерної пропозиції за критеріями, що встановлюються замовником, тобто це є конкурс на право виконання яких-небудь робіт. Оскільки основним способом державних закупівель є тендери - спосіб видачі замовлень на постачання то-

варів, надання послуг або проведення підрядних робіт за задалегідь оголошеним у конкурсній документації умовам, в обумовлені терміни на принципах змагальності, справедливості та ефективності.

Звернемося до визначення поняття «тендерної документації». Під «тендерною документацією» розуміють поданий замовником комплект документів, необхідних для підготовки тендерних пропозицій у визначений термін, що включає інформацію про умови і процедуру проведення торгів (тендерів). При проведенні торгів і замовники, і претенденти мають діяти відповідно до даної документації. Усі діючі норми, правила або процедури застосовуються тільки в тому випадку, якщо це вказується в тендерній документації. Вимоги тендерної документації носять характер закону.

Прослідкуємо документне забезпечення проведення тендеру. В оголошенні про проведення торгів зазначаються наступні дані: головний розпорядник коштів; замовник торгів (назва установи, ідентифікаційний код, поштова адреса, відповідальний за проведення торгів); інформація про товари, що закуповуються; процедура здійснення закупівлі; місце та спосіб отримання тендерної документації; вартість тендерної документації; місце та кінцевий термін подання тендерних пропозицій; місце та дата розкриття тендерних пропозицій; додаткова інформація.

Крім того, учасникам торгів пропонують інструкцію, яка визначає умови конкретного тендеру. Відповідно до чинного законодавства, у тендерну документацію включаються наступні документи:

1. Запрошення до участі у тендері - перший документ, з яким знайомляться постачальники, тому до його змісту висуваються тверді вимоги. Запрошення посилається і на інструкцію постачальникам, і на умови контракту, і на технічне завдання на поставку продукції.
2. Інструкція постачальникам - другий документ, який визначає порядок підготовки та подачі тендерних пропозицій. Інструкція постачальникам представляє загальні положення без обліку специфіки конкретного тендеру.
3. Замовлення на поставку продукції та технічні вимоги до продукції - наступний тендерний документ. Вимоги, які замовник пред'являє до змісту замовлення за постачання продукції або послуг - найменування продукції, графік її постачання, обсяг за кожним найменуванням продукції. Крім того, у вимогах присутні посилання на стандарти якості, технічні умови та ін.

Необхідно зазначити, що складання технічного завдання на товари, роботи, послуги - найбільш важливий і складний етап розробки тендерної документації. Залежно від того як буде складено технічне завдання, саме такі товари, роботи, послуги одержить держзамовник за результатами закупівлі. Стандартної форми технічного завдання немає. У загальному виді документ містить наступні реквізити: найменування продукції, що закуповується; посилання на стандарти, технічні умови; обсяг продукції за кожною назвою; графік поставки продукції.

4. Основні умови контракту або проект контракту - наступний тендерний документ. Стандартної форми державного контракту також немає. Кожне відомство, окремі підрозділи розробляють власні контракти.

Актуальною на сьогодні є необхідність включення до переліку тендерної документації наступних документів, а саме: форму тендерної пропозиції; форму відомостей, що підтверджують кваліфікацію постачальника; форму банківської гарантії, що забезпечить однаковість одержуваних тендерних пропозицій і тим самим полегшить замовникові їх вивчення

Таким чином, на сьогодні до основної групи тендерної документації, а саме до замовлень на поставку продукції, технічних вимог до продукції, основних умов контракту в документознавстві не існує встановлених стандартних вимог.

Необхідно звернути увагу, що тендерна документація надається всім бажаючим взяти участь у проведенні тендера.

Наступним етапом буде розгляд вимог, які виставляються до функціонування тендерної документації, серед яких:

- тендерна документація повинна надавати вичерпну інформацію про те, що являє собою предмет торгів;
- тендерна документація повинна надавати опис про порядок підготовки та подання пропозицій тих чи інших конкурсних торгів. Окремий розділ присвячується порядку підведення підсумків тендеру та наступного підписання угоди про виконання зобов'язань;
- тендерна документація повинна детально описувати умови майбутнього контракту
- тендерна документація повинна давати відповіді на наступні за питання: який предмет закупівлі (торгів)? як підготувати та надати тендерні пропозиції?

Порядок створення, оформлення та застосування основних груп тендерних документів регламентується нормативними актами, що надає їм правового характеру.

Законодавча основа, на якій працює тендерна документація забезпечується наступними Законами України, а саме: "Про банки і банківську діяльність" від 7 грудня 2000 року за № 2121-III [7], "Про державну таємницю" від 21 січня 1994 року за № 3855-XI [9], "Про державний матеріальний резерв" від 24 січня 1997 року за № 51/97-ВР [10], "Про державне замовлення для задоволення пріоритетних державних потреб" від 22 грудня 1995 року за № 493/95-ВР [8], «Про здійснення державних закупівель» від 1 червня 2010 року № 2289-VI [11], Постанови Кабінету Міністрів України "Про удосконалення порядку формування цін" від 18 грудня 1998 р. за № 1998 [12].

Більш детально звернемося до окремих із них. Опис предмета закупівлі наводиться в технічному завданні, яке включається в тендерну документацію. Звернемося до Закону України «Про здійснення дер-

жавних закупівель» від 1 червня 2010 року № 2289-VI [11]. Закон встановлює правові та економічні засади здійснення закупівель товарів, робіт і послуг за державні кошти. Метою Закону є створення конкурентного середовища у сфері державних закупівель, запобігання проявам корупції у цій сфері, розвиток конкуренції, забезпечення ефективного та раціонального використання державних коштів. Стаття 16 Закону України «Про здійснення державних закупівель» встановлює кваліфікаційні вимоги до учасників тендеру.

Замовник може вимагати від учасників тендеру надання ними документально підтверженої інформації про відповідність кваліфікаційним вимогам. Серед таких вимог можуть бути:

- наявність дозволу або ліцензії на провадження відповідної діяльності (у випадках, передбачених законодавством);
- наявність обладнання, а також працівників відповідної кваліфікації, які мають необхідні знання та досвід;
- сплата податків і зборів (обов'язкових платежів), передбачених законодавством;
- провадження учасниками господарської діяльності відповідно до положень їх статутів;
- відсутність рішення про визнання учасника в установленому порядку банкрутом чи порушення проти нього справи про банкрутство.

Відповідно до статті 15 Закону України «Про здійснення державних закупівель», мова, на якій складається тендерна пропозиція, документи, що готуються замовником, викладаються українською мовою, а також за рішенням замовника одночасно усі документи можуть мати автентичний переклад на іншу мову. Визначальним є текст, викладений українською мовою.

Відповідно до статті 16 вищезазначеного Закону України, у додатку до тендерної документації наводиться перелік кваліфікаційних вимог та документів про підтвердження кваліфікаційних даних учасників тендеру.

Кабінетом Міністрів України було прийнято Постанову "Про удосконалення порядку формування цін" від 18 грудня 1998 р. за № 1998, якою передбачено формування, встановлення та застосування суб'єктами підприємництва на території України вільних цін виключно у національній грошовій одиниці. У випадку, якщо замовником передбачається подання ціни пропозиції іноземному постачальнику в іноземній валюті, тендерною документацією має бути передбачено перерахування у національну валюту згідно з валютним курсом, визначеним Національним банком України станом на день розкриття пропозицій [12].

Висновки. Таким чином, можна зазначити активізацію нормотворчої діяльності щодо функціонування тендерної документації в Україні. Необхідно вжити заходів щодо забезпечення реалізації державної політики у сфері регулювання тендерної документації, загальними засадами якої повинні стати виконання розроблених нормативних програм, стандартів. Для ефективного функціонування тендерного ринку необхідно прийняти нормативно-правові акти, що дозволять посилити гарантії правильного документного забезпечення проведення тендеру.

Державна політика повинна стати інформативною, збалансованою, тим самим забезпечити розвиток торгової галузі.

Перспективи подальших розвідок даного напрямку дослідження повинні полягати в аналізованні кожного окремо взятого тендерного документу, формуванні

критеріїв ефективності його функціонування в проведенні тендерів.

ЛІТЕРАТУРА (REFERENCES TRANSLATED AND TRANSLITERATED)

1. Вишневецький В. Промислова політика: теоретичний аспект / В.Вишневецький // Економіка України. – 2012. - № 2. – С. 4 – 15; № 3. – С. 25 – 35.
Vishnevskiy V. Promislova policy: theoretical aspect / V. Vishnevskiy // Economy of Ukraine. – 2012. - № 2. – S. 4 – 15; № 3. – S. 25 – 35.
2. Гальчинський А.С., Геєць В.М., Семиноженко В.П. Україна: наука та інноваційний розвиток / А.С.Гальчинський, В.М.Геєць, В.П.Семиноженко. – К., 1997. – 66 с.
Gal'chinskij a.s., Geec' V.M., Seminozhenko v.p. Ukraine: science and innovative development / A.S.Gal'chinskij, V.M.Geec', V.P.Seminozhenko it is. - K., 1997. – 66 s.
3. Зозуляк К.Б. Інноваційний розвиток торгівельної сфери України / К.Б.Зозуляк // Науковий вісник НЛТУ України. – 2009. – Вип. 19.1. – С. 237-242.
Zozulyak K.B. Innovative development of point-of-sale sphere of Ukraine / K.B.Zozulyak // The scientific announcer NLTU Ukraine. - 2009. – Vip. 19.1. – S. 237-242.
4. Кулешов С. Г. Документознавство: Історія. Теоретичні основи / С. Г.Кулешов. - К.: УДНДІАСД; Держ. акад. керів. кадрів культури і мистецтв, 2000. - 162 с.
Kuleshov S. Gramme. Dokumentoznavstvo: History. Theoretical bases / S. G. Kuleshov. - K.: UDNDIASD; Derzh. akad. keriv. shots of culture and arts, 2000. - 162 s.
5. Кулешов С.Г. Управлінське документознавство: навч. посіб. для вищих навч. закл. культури і мистецтв / С.Г.Кулешов. – К.: ДАКККиМ, 2003. – 58 с.
Kuleshov S.G. Administrative dokumentoznavstvo: navch. posib. for higher navch. zakl. culture and arts / S.G.Kuleshov. – K.: DAKKKiM, 2003. – 58 s.
6. Лігоненко Л.О., Красневич Г.Л. Інноваційний вектор розвитку торгівлі в Україні / Л.О. Лігоненко, Г.Л.Красневич // Товари і ринки. – 2011. – № 1. – С. 7 – 14.
Ligonenko L.O., Krasnevich G.L. The innovative vector of development of trade in Ukraine / L.O. Ligonenko, G.L.Krasnevich // Commodities and markets. – 2011. – № 1. – S. 7 – 14.
7. Про банки і банківську діяльність [Електронний ресурс]: Закон України № 2121 - III від 7 грудня 2000 р.- Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/go/2121-14/>. – Заголовок з титулу екрана.
About jars and bank activity [Electronic resource]: Law of Ukraine № 2121 - III from December, 7, 2000 r.- Access mode: http://zakon.rada.gov.ua/go/2121-14/. - It is title from the title of ekrana.
8. Про державне замовлення для задоволення пріоритетних державних потреб [Електронний ресурс]: Закон України № 493/95-ВР від 22 грудня 1995 р.- Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/493/95-vr>. – Заголовок з титулу екрана.
About a government order for satisfaction of priority state necessities [Electronic resource]: Law of Ukraine № 493/95-VR from Decembers, 22, 1995 r.- Access mode: http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/493/95-vr. - It is title from the title of ekrana.
9. Про державну таємницю [Електронний ресурс]: Закон України № 3855 - XI від 21 січня 1994 р.- Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/go/3855-12>. – Заголовок з титулу екрана.
About a state secret [Electronic resource]: Law of Ukraine № 3855 –XI from January, 21 1994 r.- Access mode: http://zakon.rada.gov.ua/go/3855-12. - It is title from the title of ekrana.
10. Про державний матеріальний резерв [Електронний ресурс]: Закон України № 51/97 - ВР від 24 січня 1997 р.- Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/go/51/97-vr>. – Заголовок з титулу екрана.
About government financial reserve [Electronic resource]: Law of Ukraine № 51/97-VR from January, 24, 1997 r.- Access mode: http://zakon.rada.gov.ua/go/51/97-vr. - It is title from the title of ekrana.
11. Про здійснення державних закупівель [Електронний ресурс]: Закон України № 2289-VI від 1 червня 2010 р.- Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/go/2289-17>. – Заголовок з титулу екрана.
About realization of the public purchasing [Electronic resource]: Law of Ukraine № 2289-VI from June, 1, 2010 r. – Access mode : http://zakon.rada.gov.ua/go/2289-17. – It is title from the title of ekrana.
12. Про удосконалення порядку формування цін [Електронний ресурс]: Постанова Кабінету Міністрів України № 1998 від 18 грудня 1998 р.- Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1998-98-p>. – Заголовок з титулу екрана.
About the improvement of order of forming of prices [Electronic resource]: Decision of Cabinet Ukraine № 1998 from December, 18, 1998 r.- Access mode: http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1998-98-p. - It is title from the title of ekrana.
13. Швецова-Водка Г. М. Документ і книга в системі соціальних комунікацій / Г.М.Швецова-Водка. – Рівне: Рівнен. держ. гуманітар. ун-т, 2001. - 438 с.
Shvecova-Vodka G. M. Dokument and book is in the system of social communications / G.M.Shvecova-Vodka.- Rivne: Rivnen. derzh. gumanitar. un-t, 2001. - 438 s.
14. Швецова – Водка Г.М. Типологія документа: навч. посіб. для студ. ін - тів культури / Г.М.Швецова-Водка. - К.: Кн. палата України, 1998. – 80 с.
Shvecova – Vodka G.M. Tipologiya of document: navch. posib. for stud. in are tiv cultures / G.M.Shvecova-Vodka. - K.: Kn. chamber of Ukraine, 1998. – 80 s.

Drozdova O.V. Description of tender document and normatively- legal principles of its functioning in Ukraine

Abstract. In the article investigational features normatively legal providing of functioning of tender document in Ukraine in modern terms, basic tender documents are analyzed. It enables to make the picture of tender document and accent attention on a necessity high-quality normatively legal providing of functioning of the noted group of documents.

Keywords: tender document, normatively legal providing, tender.

Дроздова Е.В. Характеристика тендерной документации и нормативно - правовые принципы ее функционирования в Украине

Аннотация. В статье исследованы особенности нормативно-правового обеспечения функционирования тендерной документации в Украине в современных условиях, проанализированы основные тендерные документы. Это дает возможность составить представление о тендерной документации и акцентировать внимание на необходимости качественного нормативно правового обеспечения функционирования отмеченной группы документов.

Ключевые слова: тендерная документация, нормативно - правовое обеспечение, тендер.